

RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU, Euratom) 2017/1745**z dne 27. aprila 2017****s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije (Fuzija za energijo) za proračunsko leto 2015**

EVROPSKI PARLAMENT,

- ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije za proračunsko leto 2015,
 - ob upoštevanju člena 94 in Priloge IV Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A8-0108/2017),
- A. ker je bilo Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (Fuzija za energijo) (v nadaljevanju: skupno podjetje) ustanovljeno marca 2007 za obdobje 35 let z Odločbo Sveta 2007/198/Euratom;
- B. ker so člani skupnega podjetja Euratom, ki ga zastopa Komisija, države članice Euratoma in tretje države, ki so sklenile sporazum o sodelovanju z Euratomom na področju nadzorovane jedrske fuzije;
- C. ker so cilji skupnega podjetja zagotoviti prispevek Unije k mednarodnemu projektu fuzijske energije ITER, izvajati sporazum o širšem pristopu med Euratomom in Japonsko ter pripraviti gradnjo demonstracijskega fuzijskega reaktorja (DEMO);
- D. ker je skupno podjetje začelo samostojno delovati marca 2008;

Splošno

1. ugotavlja, da je Računsko sodišče v svojem poročilu o letnih računovodskih izkazih skupnega podjetja za proračunsko leto 2015 (v nadaljevanju: poročilo Računskega sodišča) navedlo, da slednji v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2015 ter njegov poslovni izid in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu z določbami njegovih finančnih pravil in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije;
2. potrjuje, da poročilo Računskega sodišča navaja, da so transakcije, povezane z letnimi računovodskimi izkazi skupnega podjetja za proračunsko leto 2015, v vseh pomembnih vidikih zakonite in pravilne;
3. izraža zaskrbljenost, da Računsko sodišče v svojem poročilu ponovno poudarja, da obstaja veliko tveganje povečanja zneska prispevka skupnega podjetja za gradbeno fazo projekta, ker so dejavnosti ITER tako kompleksne, obenem pa priznava, da je bil dosežen občuten napredek na več področjih, ki vplivajo na celotno upravno strukturo projekta;
4. poudarja, da je skupno podjetje odgovorno za upravljanje prispevka Unije za projekt ITER ter da je treba do leta 2020 ohraniti zgornjo proračunsko mejo, ki znaša 6 600 000 000 EUR; nadalje poudarja, da je glavni izziv za projekt ITER zagotoviti ohranitev realističnega urnika in priprave proračuna ter da se vsako morebitno odstopanje ali težava odkrije čim prej; ugotavlja, da Računsko sodišče v svojem poročilu kot „poudarjeno zadevo“ ponavlja ugotovitev, da zgornja proračunska meja, ki znaša 6 600 000 000 EUR in predstavlja dvakratnik stroškov, v izhodišču predvidenih v proračunu za gradbeno fazo leta 2010, ni vključevala nepredvidljivih stroškov; zato opaža določen napredek v posodobljeni oceni prispevka skupnega podjetja v letu 2015, ki predstavlja bolj celovit znesek; se zaveda, da so nedavne spremembe, ki se še vedno uvajajo, s tega vidika bistvene za prihodnjo uspešnost projekta;
5. izraža resno zaskrbljenost nad dejstvom, da Računsko sodišče v svojem poročilu navaja, da je skupno podjetje v letu 2015 začelo z obsežnim izračunom ocenjenih stroškov ob dokončanju prispevka skupnega podjetja za gradbeno fazo projekta ITER, ki je pokazal pričakovano povečanje stroškov v višini približno 2 375 000 000 EUR, kar predstavlja 35-odstotno povečanje zneska, ki ga je Svet odobril leta 2010; ugotavlja, da ta znesek presega povečanje, o katerem je skupno podjetje poročalo novembra 2014, vendar priznava, da je to posledica širšega obsega novega izračuna, ki vključuje celotno fazo gradnje in ne samo ocenjenega odstopanja stroškov pri oddanih naročilih; pozdravlja prizadevanja skupnega podjetja, da bi zagotovilo bolj celostne in realistične ocene stroškov;

6. poudarja, da poročilo Računskega sodišča omenja, da je upravni odbor skupnega podjetja leta 2015 sprejel akcijski načrt v skladu z akcijskim načrtom ITER za spoprijemanje z izzivi, povezanimi s kompleksnostjo projekta; ugotavlja, da je svet organizacije ITER (v nadaljevanju: svet ITER) na svojem zasedanju junija 2016 končno sprejel – *ad referendum* – novi urnik in vire za projekt ITER (nova referenčna vrednost, ki jo spremlja postopen pristop do faze prve plazme), za katere se je menilo, da so realistični, vključno z določitvijo ključnih mejnikov za leti 2016 in 2017 ter ciljnega datuma leta 2025 za prvo plazmo; nadalje ugotavlja, da je svet ITER novembra 2016 odobril – *ad referendum* – celotni urnik projekta do prve plazme leta 2025 in do operacije devterij–tritij leta 2035; vseeno ugotavlja, da mora Svet Evropske unije še odobriti novo referenčno vrednost;
7. poudarja, da bi morala Komisija pred julijem 2017 predstaviti sporočilo o projektu ITER, saj je to bistvenega pomena za zagotavljanje preglednosti celotnega projekta in za določitev naslednjih korakov;
8. poudarja, da je bil januarja 2016 imenovan novi direktor skupnega podjetja in da je že uvedel številne nujne ključne spremembe; ugotavlja, da je direktor, poleg akcijskega načrta iz leta 2015, predlagal 21 novih ukrepov; opaža veliko ambicioznost novih ukrepov, ki presegajo izboljšave z vidika proračuna in časovnega okvira ter so usmerjene v širši in celovitejši napredek na več področjih, ki zadevajo uspešnost projekta ITER, vključno z upravljanjem in komunikacijami, profesionalizacijo postopkov ter usposabljanjem in poklicnim razvojem zaposlenih;
9. je seznanjen, da je v postopku podelitve razrešnice za leto 2014, ki je bila odložena, organ za podelitev razrešnice zahteval, da direktor skupnega podjetja predstavi podrobno poročilo o napredku vseh ključnih ukrepov, ki bi potrdilo, da gre projekt v pravo smer in da se vsi ti ukrepi izvajajo; priznava, da je bilo to poročilo januarja 2017 predstavljeno organu za podelitev razrešnice;

Upravljanje proračuna in finančno poslovanje

10. je seznanjen, da je končni proračun za leto 2015, ki je bil na voljo za izvrševanje, vključeval odobritve za prevzem obveznosti v višini 467 901 000 EUR in odobritve za plačila v višini 586 080 000 EUR; ugotavlja, da sta bili stopnji uporabe sredstev za prevzem obveznosti in sredstev za plačila 100 % oziroma 99 %; vseeno opaža, da je stopnja izvrševanja sredstev za prevzem obveznosti in sredstev za plačila glede na prvotni proračun za leto 2015 znašala 49 % oziroma 82 %;
11. ugotavlja, da je bilo 52 % od 467 900 000 EUR na voljo za odobritve za prevzem obveznosti, izvršenih z neposrednimi posameznimi prevzetimi obveznostmi, preostalih 48 % pa s skupnimi prevzetimi obveznostmi; poudarja, da je bila uspešnost posameznih obveznosti, ki je bila slabša od prvotno predvidene, pretežno posledica zmanjšanja zneskov denarnih prispevkov, ki jih je zahtevala organizacija ITER, zmanjšanja zneska denarnega prispevka, ki ga je zahtevala Japonska, in odložitve pogodb na področjih, kot so daljinsko upravljanje, diagnostika in tehnologija plazme;
12. ugotavlja, da je bilo izvrševanje proračuna uravnoteženo s skupnimi prevzetimi obveznostmi v skladu z zadnjo spremembo delovnega programa za leto 2015 glede zaključka postopkov javnih naročil, ki so bili v teku, v letu 2016, pri čemer sta bili glavni področji stavbe (za spremembe ali opcije v zvezi s pogodbami o glavnih stavbah) in vakuumsko posoda (za dokončanje javnega naročila glavne posode);
13. potrjuje dejstvo, da je bila v celotnem izvrševanje proračuna za leto 2015 raven storniranih odobrenih sredstev za leto 2015 zelo nizka in je predstavljala manj kot 0,1 % proračuna; ugotavlja, da so stornirane odobritve, ki so skupaj znašale 925 783 EUR, kar ustreza neplačanim zneskom v letu 2015 za odprte upravne obveznosti, bile prenesene iz leta 2014;
14. ugotavlja, da je za proračunsko leto 2015 bilanca realizacije proračuna znašala 1 070 000 EUR; ugotavlja, da v proračun niso bili vključeni razni prihodki, kot so pozno plačilo prispevka za članarino Grčije za leto 2014 in obresti zaradi poznega plačila Španije;
15. priznava, da je skupno podjetje v letu 2015 obdelalo 4 200 plačilnih transakcij (brez plač), kar je majhno, 3-odstotno znižanje glede na leto 2014; nadalje ugotavlja, da je bilo 1 500 od teh transakcij plačilo računov, pri čemer se je čas, potreben za plačilo računov, povprečno skrajšal za približno sedem dni zaradi prizadevanj za optimizacijo finančnih procesov, ki so s tem povezani; z zadovoljstvom ugotavlja, da je izvajanje elektronskih postopkov dela za plačila v letu 2014 pokazalo občutno povečanje učinkovitosti;

Preprečevanje in obvladovanje navzkrižja interesov ter preglednost

16. je seznanjen, da je upravni odbor skupnega podjetja sprejel strategijo za boj proti goljufijam in akcijski načrt za obdobje od 2015 do 2017, kar je mogoče pojasniti z okoliščinami, v katerih deluje skupno podjetje, in sicer, da je odgovorno za velik obseg javnih sredstev ter preprečevanje in odkrivanje ustreznih mehanizmov goljufij; ugotavlja, da so bili določeni cilji, kot je imenovanje uradnika za etiko in urad OLAF ter ozaveščanje;
17. je seznanjen, da je skupno podjetje v letu 2015 sprejelo sklep o pravilih za prijavitelje nepravilnosti in revidiralo pravila o navzkrižju interesov iz leta 2013, ki se uporabljajo za njegova telesa in odbore;

Izbor osebja in zaposlovanje

18. potrjuje, da je skupno podjetje sprejelo pravila za izvajanje kadrovskih predpisov; obžaluje, da nekatera specifična pravila o izvajanju kadrovskih predpisov še čakajo na sprejetje;
19. vseeno ugotavlja, da med ključnimi izzivi ostajajo prerazporeditve osebja skupnega podjetja na izrazito prednostna področja, ter direktorja spodbuja, naj nadaljuje s svojimi prizadevanji v smeri optimizacije virov med skupnim podjetjem in organizacijo ITER;

Notranja kontrola

20. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da je bil dosežen znaten napredek na številnih področjih nadzornih in kontrolnih sistemov, izračun ocenjenih stroškov ob dokončanju gradbene faze pa je bil obravnavan kot pomemben dosežek;
21. potrjuje dejstvo, da je upravni odbor skupnega podjetja sprejel splošno strategijo kontrole in spremljanja, ki ima za glavni cilj direktorju in zunanjim deležnikom zagotoviti razumno zagotovilo kar zadeva uspešnost notranjih sistemov kontrole skupnega podjetja;
22. priznava, da je skupno podjetje razvilo orodje za spremljanje pogodb (*Contract Tracker* – spletni portal za izmenjavo dokumentacije z dobavitelji), ki je pomembno orodje za spremljanje mejnikov in splošnega napredka projekta; ugotavlja tudi, da je skupno podjetje začelo razvijati odstopanja in spremembe orodja za spremljanje pogodb, ki omogočajo upravljanje vseh sprememb pogodb; spodbuja skupno podjetje k nadaljnjemu razvoju in celovitemu izkoriščanju možnosti, ki jih nudijo ti sistemi;
23. ugotavlja, da je oddelek za notranjo revizijo skupnega podjetja v letu 2015 dokončal dva pregleda in opravil tri nadaljnja spremljanja; pričakuje, da bo skupno podjetje organ za podelitev razrešnice obveščalo o priporočilih in napredku v zvezi s tem; nadalje ugotavlja, da je služba Komisije za notranjo revizijo potrdila napredek skupnega podjetja na področju javnih naročil in ugotovila, da je bilo ustrezno izvedenih sedem od devetih revizijskih priporočil iz leta 2014;
24. priznava dejstvo, da skupno podjetje stalno izboljšuje svojo notranjo kontrolo, tako da vire osredotoča na izvajanje projekta ITER, ki je potrebno za doseganje mejnika prve plazme, pri tem pa upošteva omejeni proračun do leta 2020; je seznanjen, da je bila oktobra 2016 dodatno izboljšana tudi struktura lastništva in odgovornosti skupnega podjetja, saj je bil vzpostavljen nov oddelek, ki se osredotoča na komercialna in finančna vprašanja; poziva skupno podjetje, naj organu za podelitev razrešnice poroča o rezultatih, doseženih na podlagi teh organizacijskih sprememb;

Operativna javna naročila in nepovratna sredstva

25. je seznanjen, da je bilo v letu 2015 skupaj začelih 73 postopkov za oddajo operativnih javnih naročil in podpisanih 79 pogodb za javna naročila v vrednosti približno 326 000 000 EUR; je nadalje seznanjen, da so bila ta pomembnejša javna naročila oddana in podpisana na področju nepremičnin in daljinskega upravljanja, pomembna javna naročila pa so bila oddana tudi za magnetne in curek nevtralnih delcev;
26. priznava, da se je povprečen čas do pogodbe za oddajo javnih naročil v vrednosti nad 1 000 000 EUR z 240 dni v letu 2014 skrajšal na 140 dni v letu 2015, a bi ga bilo potrebno še dodatno skrajšati na 100 dni; poudarja, da je povprečen čas do pogodbe za oddajo javnih naročil v vrednosti do 1 000 000 EUR in za nepovratna sredstva ostal na ravni iz leta 2014;

27. ugotavlja, da so postopki s pogajnji predstavljali 45 % postopkov za oddajo operativnih javnih naročil skupnega podjetja, ki so bili začeti v letu 2015 (v primerjavi z 58 % leta 2014); je prepričan, da so še potrebna prizadevanja, da bi bila – kadar je to mogoče in primerno – konkurenčnost pri postopkih za oddajo operativnih javnih naročil večja, četudi je skupno podjetje v letu 2015 zmanjšalo število postopkov s pogajnji; priznava, da je na nekaterih zelo specializiranih področjih konkurenca dobaviteljev omejena in so zato postopki s pogajnji pogosto najprimernejši način za oddajo javnih naročil, zlasti ob upoštevanju tveganja, da bi odprti razpis za ponudbe lahko privedel do sklenitve pogodbe z neizkušnim gospodarskim subjektom, ki je realistično ne bi mogel izpolniti; poziva skupno podjetje, naj poroča o ukrepih, sprejetih za povečanje konkurenčnosti pri njegovih postopkih za oddajo operativnih javnih naročil, kadar je to mogoče;
28. poudarja dejstvo, da Računsko sodišče v svojem poročilu opaža velik napredek pri postopkih za oddajo javnih naročil, a opozarja tudi na več pomanjkljivosti, kot so višje vrednosti stroškov od ocenjenih ob dokončanju dveh projektov ali zamuda pri postopku za oddajo javnega naročila; poziva skupno podjetje k napredku v pogajanjih z organizacijo ITER o boljši uskladitvi porazdelitve kreditov pri javnih naročilih;

Pravni okvir

29. ugotavlja, da Računsko sodišče v svojem poročilu opaža, da je decembra 2015 upravni odbor skupnega podjetja končno spremenil svojo finančno uredbo in njena izvedbena pravila, da bi jih uskladil z novim finančnim okvirom Unije, ter da so ta pravila začela veljati 1. januarja 2016; poudarja, da je Komisija izrekla pozitivno mnenje o spremembah, ki jih je skupno podjetje vneslo v svoja finančna pravila, vendar je zahtevala, da skupno podjetje razmisli o nadaljnjem oblikovanju nekaterih določb v zvezi s posebnimi odstopanji od novega finančnega okvira Unije; na podlagi odgovora skupnega podjetja ugotavlja, da načrtuje vključitev takšnih določb v svoja izvedbena pravila do konca leta 2016; poziva skupno podjetje, naj organ za podelitev razrešnice obvešča o nadaljnjem napredku pri izvajanju;
30. potrjuje, da je skupno podjetje revidiralo svoje delovne postopke in procese, na katere so vplivali njegova nova finančna uredba in izvedbeni predpisi in njegova nova pravila o javnih naročilih in dodelitvi nepovratnih sredstev; na podlagi odgovora skupnega podjetja z zadovoljstvom ugotavlja, da so bile nove zahteve prenesene v njegove delovne postopke (politike, procesi, postopki itd.);

Pravice intelektualne lastnine in industrijska politika

31. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2016 sprejelo dokument enotne intelektualne lastnine; nadalje ugotavlja, da je skupno podjetje formaliziralo uporabo tega dokumenta, tako da ga je izrecno vključilo med korake v vseh novih postopkih javnih naročil;

Sporazum o sedežu

32. z zadovoljstvom opaža, da je maja 2016 direktor skupnega podjetja, po odobritvi upravnega odbora, s Kraljevino Španijo podpisal podaljšanje dolgoročne zakupne pogodbe za pisarne podjetja, vključno z razširitvijo sedanjih pisarniških prostorov za 1 000 m²; poleg tega je seznanjen, da je upravni odbor podprl načrte za prenovo pisarniških prostorov skupnega podjetja.